

UTENOS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

AUDITO ATASKAITA

GALIMYBĖS UTENOS RAJONO SAVIVALDYBEI PERSISKOLINTI IKI 6 550,5 TŪKST. EUR PAIMTŲ ILGALAIKIŲ PASKOLŲ MOKĖJIMUI VERTINIMAS

2023 m. rugpjūčio 14 d. Nr. A-5
Utena

Auditas atliktas, vykdant 2023 m. rugpjūčio 3 d.
pavedimą Nr. PV-3
Auditą atliko savivaldybės kontrolierė Daiva Karalienė

Auditas pradėtas 2023 m. rugpjūčio 3 d.
Auditas baigtas 2023 m. rugpjūčio 14 d.

Su audito ataskaita galima susipažinti Kontrolės ir audito tarnybos interneto puslapyje adresu www.utena.lt

Audito ataskaita teikiama: Utenos rajono savivaldybės tarybai, Utenos rajono savivaldybės merui, Utenos rajono savivaldybės administracijai

TURINYS

IŽANGA	3
AUDITO REZULTATAI	4
1. Pagrindiniai audito rezultatai (išvados)	4
2. Galimybės Utenos rajono savivaldybei persiskolinti paimtų paskolų mokėjimui vertinimas	4
2.1. Refinansuojant turimas paskolas, nebus pažeisti savivaldybių skolinimąsi reglamentuojantys teisės aktai	4
2.2. Perfinansavus paskolas, savivaldybės palūkanų išlaidos gali sumažėti	5
PRIEDAI	7
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos	7
2 priedas. Audito apimtis ir metodai	8
3 priedas. Savivaldybės skolos pagal paskolų sutartis struktūra	9

IŽANGA

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu¹, savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba rengia ir savivaldybės tarybai teikia sprendimams priimti reikalingas išvadas dėl savivaldybės prisiimamų įsipareigojimų pagal paskolų sutartis.

Utenos rajono savivaldybės tarybos sprendimu² Utenos rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai pavesta iki 2023 m. rugpjūčio 14 d. pateikti Utenos rajono savivaldybės tarybai išvadą dėl galimybės Utenos rajono savivaldybei persiskolinti iki 6 550,5 tūkst. Eur ilgalaikių paskolų mokėjimo laikotarpiui iki 7 metų pagal priedą³ (žr. ataskaitos 6 psl. 3 lentelę).

Vykdamas minėtą sprendimą, Utenos rajono savivaldybės administracijoje atliktas atitikties auditas, kurio tikslas – įvertinti, ar Utenos rajono savivaldybė turi galimybę persiskolinti iki 6 550,5 tūkst. Eur paimtų ilgalaikių paskolų mokėjimui.

Audito kriterijai: teisėtumo – ar savivaldybė, persiskolindama iki 6 550,5 tūkst. Eur paimtų ilgalaikių paskolų mokėjimui, nepažeis savivaldybių skolinimąsi reglamentuojančių teisės aktų; tinkamumo – ar persiskolinant bus užtikrintas viešųjų lėšų racionalaus valdymo lūkestis.

Audito subjektas – Utenos rajono savivaldybės administracija, adresas Utenio a. 4, LT-28503 Utena, identifikavimo kodas 188710442.

Audito laikotarpis – 2023 metai.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁴, nustatančius pagrindines atitikties audito atlikimo gaires.

Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl galimybės Utenos rajono savivaldybei persiskolinti iki 6550,5 tūkst. Eur ilgalaikių paskolų mokėjimo laikotarpiui iki 7 metų pareiškama audito išvadoje.

Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti ataskaitos 2 priede „Audito apimtis ir metodai“ (ataskaitos 8 psl.).

¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 67 straipsnio 1 dalies 3 punktas.

² Utenos rajono savivaldybės tarybos 2023 m. birželio 29 d. sprendimas Nr. TS-163 „Dėl pavedimo Utenos rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai pateikti išvadą“.

³ Utenos rajono savivaldybės tarybos 2023 m. birželio 29 d. sprendimo Nr. TS-163 „Dėl pavedimo Utenos rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai pateikti išvadą“ priedas.

⁴ 4000 TAAIS, 4100 TAAIS (TAAIS - Tarptautiniai aukščiausiųjų audito institucijų standartai).

AUDITO REZULTATAI

1. Pagrindiniai audito rezultatai (išvados)

Refinansuojant turimas paskolas, nebus pažeisti savivaldybių skolinimąsi reglamentuojantys teisės aktai

Utenos rajono savivaldybei paėmus iki 6 550,5 tūkst. Eur ilgalaikę paskolą turimų paskolų refinansavimui, nebus pažeisti teisės aktais nustatyti savivaldybių skolinimosi principai. Paimtos paskolos sumos dydžiu gražinus turimas anksčiau paimtas ilgalaikes paskolas, savivaldybės skola nepadidės, savivaldybei nustatytas skolos limitas nebus viršytas.

Perfinansavus paskolas, savivaldybės palūkanų išlaidos gali sumažėti

Savivaldybės 2016–2020 metais paimtų paskolų pagal šešias kreditavimo sutartis perfinansavimas palankesnėmis sąlygomis sumažintų savivaldybės palūkanų išlaidas. Pagal minimalų lūkestį palūkanų išlaidų ekonomija per metus sudarytų iki 13,9 tūkst. Eur.

2. Galimybės Utenos rajono savivaldybei persiskolinti paimtų paskolų mokėjimui vertinimas

2.1. Refinansuojant turimas paskolas, nebus pažeisti savivaldybių skolinimąsi reglamentuojantys teisės aktai

Savivaldybės, laikydamosi Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme numatytų ir Lietuvos Respublikos tam tikrų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatytų limitų, Vyriausybės nustatyta tvarka gali imti iš vidaus kreditorių arba užsienio kreditorių ilgalaikes paskolas investicijų projektams finansuoti ir ankstesniems skoliniams įsipareigojimams vykdyti⁵. Skolindamasi savivaldybė turi įvertinti, ar prisiimdama skolinius įsipareigojimus neviršys Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme ir Lietuvos Respublikos tam tikrų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatyto savivaldybės skolos limito ir savivaldybės grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limito, kai toks limitas nustatytas⁶.

Lietuvos Respublikos 2023 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatyta⁷, kad savivaldybės skola negali viršyti 60 procentų šio įstatymo 5 priede nurodytų prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir 2022 metų savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas, sumos; grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitas savivaldybėms 2023 metams nenustatytas.

» Savivaldybė ketina persiskolinti (kitaip – refinansuoti, perfinansuoti) iki 6 550,5 tūkst. Eur ilgalaikių paskolų mokėjimo laikotarpiui iki 7 metų. Paskolos refinansavimas (perfinansavimas) – tai finansinis sprendimas, kuriuo paskolos mokėtojas gauna naują paskolą tam, kad sumokėtų savo jau turimą(-as) paskolą(-as). Taigi, savivaldybių skolinimąsi reglamentuojantys teisės aktai leidžia persiskolinti anksčiau paimtų paskolų mokėjimui.

⁵ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1 punktą.

⁶ Savivaldybių skolinimosi taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 26 d. nutarimu Nr. 345 „Dėl savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais), 4 punktą.

⁷ Lietuvos Respublikos 2023 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 13 straipsnio 1 dalis.

» Savivaldybės skola 2023 m. birželio 30 d. duomenimis sudarė 10 731,7 tūkst. Eur⁸ ir neviršijo teisės aktais nustatyto skolos limito (žr. 1 lentelę); savivaldybei paėmus iki 6 550,5 tūkst. Eur ilgalaikę paskolą turimoms paskoloms refinansuoti ir imamo kredito suma gražinus turimas paskolas, savivaldybės skolos dydis nepasikeis, skolos limitas nebus viršytas (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Savivaldybės skolos limitas ir skolos rodikliai 2023 m.

Skolos limito duomenys			Skolos rodiklių duomenys			
pajamų suma skolos limitui skaičiuoti, tūkst. Eur	limitas 2023 metams		rodiklis 2023-06-30 duomenimis		rodiklis 2023-06-30 duomenimis, refinansavus turimas paskolas	
	tūkst. Eur	proc.	tūkst. Eur	proc.	tūkst. Eur	proc.
37 092,1 ⁹	22 255,3	60	10 731,7	28,9	10 731,7	28,9

Šaltinis – Utenos rajono savivaldybės skolinių įsipareigojimų 2023-06-30 ataskaita.

2.2. Perfinansavus paskolas, savivaldybės palūkanų išlaidos gali sumažėti

Savivaldybės skolos pagal paskolų (kredito) sutartis išlaidas atitinkamais metais sudaro per metus savivaldybės gražinama skolos dalis (toliau – paskolų gražinimo išlaidos) ir savivaldybės sumokėtų palūkanų suma (toliau – palūkanų išlaidos).

» Pastarųjų penkerių metų laikotarpiu, didėjant savivaldybės gražinamų paskolų sumoms, augo savivaldybės paskolų gražinimo išlaidos, o 2022 metų pabaigoje, pradėjus ženkliai didėti tarpbankinei palūkanų normai (6 mėnesių EURIBOR reikšmės¹⁰ (proc.): 2022-04-01 – -0,36200, 2022-07-01 – 0,23800, 2022-10-03 – 1,77500, 2023-01-02 – 2,73200, 2023-04-03 – 3,33500, 2023-07-03 – 3,91300), reikšmingai išaugo savivaldybės palūkanų išlaidos (žr. 2 lentelę).

Todėl savivaldybės siekis ieškoti palūkanų išlaidų mažinimo galimybių atitinka viešųjų lėšų racionalaus valdymo lūkestį.

2 lentelė. Savivaldybės paskolų įsipareigojimai, savivaldybės biudžeto ir skolos išlaidos 2019–2023 m.

Rodiklis/metai	2019	2020	2021	2022	2023*
Įsipareigojimų pagal ilgalaikių paskolų sutartis likutis metų pradžioje, tūkst. Eur	8658,3	9612,3	10309,5	11186,2	11321,5
Paimta/planuojama imti (2023 m.) ilgalaikių paskolų, tūkst. Eur	1537,8	1753,0	2092,3	1575,1	1088,0
Savivaldybės biudžeto išlaidos per metus, tūkst. Eur	40057,2	47182,4	49263,8	58215,5	65932,9*
Savivaldybės skolos pagal paskolų sutartis išlaidos, tūkst. Eur, iš jų:	703,9	1192,3	1360,3	1623,3	2161,8*
- paskolų gražinimo išlaidos	583,8	1055,8	1215,6	1439,8	1691,8*
- palūkanų išlaidos	120,1	136,5	144,7	183,5	470,0*
Savivaldybės skolos išlaidų ir savivaldybės biudžeto išlaidų santykis, proc.	1,76	2,53	2,76	2,79	3,28
Savivaldybės palūkanų išlaidų ir įsipareigojimų pagal ilgalaikių paskolų sutartis santykis, proc.	1,39	1,42	1,40	1,64	4,15

Šaltinis - Utenos rajono savivaldybės Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitos, savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintas¹¹ Utenos rajono savivaldybės 2023 metų biudžetas.

*Pastaba – 2023 metų suplanuoti duomenys, patvirtinti Utenos rajono savivaldybės 2023 metų biudžete.

⁸ Iš jų įsipareigojimai: pagal ilgalaikių paskolų sutartis – 10 475,6 tūkst. Eur, pagal finansinės nuomos (lizingo) sutartis – 92,2 tūkst. Eur, pagal daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą – 163,9 tūkst. Eur.

⁹ 31 998,0 tūkst. Eur (Lietuvos Respublikos 2023 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 5 priede nurodytos prognozuojamos Utenos rajono savivaldybės biudžeto pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio) + 5 094,1 tūkst. Eur (2022 metų Utenos rajono savivaldybės biudžeto gautos pajamos, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas).

¹⁰ <https://www.bankai.lt/paskolos/tarpbankines-palukanu-normos/euribor>

¹¹ Utenos rajono savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 2 d. sprendimas Nr. TS-4 „Dėl Utenos rajono savivaldybės 2023 metų biudžeto patvirtinimo“ (2023 m. birželio 29 d. sprendimo Nr. TS-162 redakcija)

» Utenos rajono savivaldybės skolos pagal ilgalaikių paskolų sutartis likutis 2023 m. birželio 30 d. ir 2023 m. liepos 31 d. buvo 10 475,6 tūkst. Eur. Šią sumą sudarė savivaldybės prisiimti ir negražinti paskolų įsipareigojimai pagal dvylika kredito sutarčių; kreditavimas pagal 2023 m. birželio 15 d. sudarytą sutartį 2023 m. liepos 31 d. duomenimis nebuvo pradėtas (išsamiau – ataskaitos 3 priede).

Savivaldybė ketina imti ilgalaikę paskolą turimų paskolų pagal šešias ilgalaikio kredito sutartis, sudarytas su 2016–2020 metais, perfinansavimui (žr. 3 lentelę). Pagal šių sutarčių sąlygas, savivaldybė už kredito įstaigų suteiktas paskolas moka kintamas palūkanas, kurias sudaro pastovioji dalis – banko marža, ir kintama dalis – tarpbankinė palūkanų norma (6 mėnesių EURIBOR, kurią skaičiuoja ir nustato Europos Bankų Asociacija.). Minėtose sutartyse nustatyta banko marža yra didesnė už galimus gauti kreditorių pasiūlymus.

Vertinant savivaldybės palūkanų išlaidų pagal numatomas refinansuoti sutartis mažinimo galimybes, buvo analizuota banko maržos dydžio įtaka minėtoms išlaidoms (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. Numatomos perfinansuoti kredito sutartys ir kreditų palūkanų išlaidos, tūkst. Eur

Eil. Nr.	Sutarties sudarymo data	Sutarties numeris	Faktinės palūkanų išlaidos pagal sutartyse nustatytą banko maržą*	Projektuojamos palūkanų išlaidos, kai banko marža:		
				1,25 %	1,2 %	1,1%
1.	2016-03-31	KS-2016-403-11/S3-22	52,8	46,2	44,3	40,6
2.	2018-11-29	0791812020156-03/S9-89	4,9	3,9	3,7	3,4
3.	2019-05-08	KS-2019-557-11/S3-39	5,8	4,9	4,7	4,3
4.	2019-09-25	0761912020092-03/S3-103	11,1	10,0	9,6	8,8
5.	2020-06-02	188710442-K3/S3-48	12,1	9,1	8,7	8,0
6.	2020-06-02	2020003593/S3-49	9,1	7,9	7,6	7,0
Iš viso			95,8	81,9	78,6	72,1
Projektuojamų ir faktinių palūkanų išlaidų skirtumas				-13,9	-17,2	-23,7

Pastabos:

* Faktinės palūkanų išlaidos apskaičiuotos pagal paskolų įsipareigojimų sumas 2023-06-30 duomenimis, atsižvelgiant į kiekvienoje sutartyje nustatytą banko maržos dydį.

** Projektuojama mokėtina banko maržos suma apskaičiuota pagal paskolų įsipareigojimų sumas 2023-06-30 duomenimis, atsižvelgiant į galimą banko maržos dydį ketinamoje sudaryti ilgalaikio kredito, skirto paskolų perfinansavimui, sutartyje.

Kaip rodo 3 lentelėje pateikti duomenys, turimų savivaldybės paskolų pagal šešias 2016–2020 metais sudarytas sutartis refinansavimas, susitarant dėl mažesnio, nei nustatytas šiuo metu vykdomose kredito sutartyse, banko maržos dydžio (procentais), sumažintų savivaldybės palūkanų išlaidas.

Savivaldybės kontrolierė

Daiva Karalienė

PRIEDAI

2023 m. rugpjūčio 14 d. audito ataskaitos Nr. A-5
„Galimybės Utenos rajono savivaldybei persiskolinti
iki 6 550,5 tūkst. Eur paimtų ilgalaikių paskolų mokėjimui vertinimas“
1 priedas

SANTRUMPOS IR SĄVOKOS

Savivaldybė – Utenos rajono savivaldybė;

Savivaldybės skola – visi savivaldybės prisiimti, bet dar neįvykdyti įsipareigojimai grąžinti kreditoriams lėšas pagal paskolų sutartis, finansinės nuomos (lizingo) sutartis ir kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus;

Savivaldybės grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitas – einamaisiais biudžetiniais metais savivaldybės skolinantis prisiimtų ir įvykdytų įsipareigojimų sumų skirtumas biudžetinių metų pabaigoje.

Racionalumo principas reiškia, kad savivaldybių turtas turi būti tausojamas, nešvaistomas, racionaliai valdomas ir naudojamas.

Racionalus - protu paremtas, protingas, tikslingas, tinkamas.

Refinansavimas, perfinansavimas - naujos paskolos ėmimas, kai naujoji paskola panaudojama anksčiau paimtai paskolai padengti.

2023 m. rugpjūčio 14 d. audito ataskaitos Nr. A-5
 „Galimybės Utenos rajono savivaldybei persiskolinti
 iki 6 550,5 tūkst. Eur paimtų ilgalaikių paskolų mokėjimui vertinimas“
 2 priedas

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito tikslas:

- įvertinti, ar Utenos rajono savivaldybė turi galimybę persiskolinti iki 6 550,5 tūkst. Eur paimtų ilgalaikių paskolų mokėjimui.

Audito kriterijai:

- teisėtumo – ar savivaldybė, persiskolindama iki 6 550,5 tūkst. Eur paimtų ilgalaikių paskolų mokėjimui, nepažeis savivaldybių skolinimąsi reglamentuojančių teisės aktų;
- tinkamumo – ar persiskolinant bus užtikrintas viešųjų lėšų racionalaus valdymo lūkestis.

Auditas atliktas:

- pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, nustatančius pagrindines atitikties audito atlikimo gaires;
- siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad savivaldybė, persiskolindama iki 6 550,5 tūkst. Eur paimtų ilgalaikių paskolų mokėjimui, nepažeis teisės aktų reikalavimų ir užtikrins savivaldybės lėšų valdymo racionalumo principą.

Audito apimtis ir metodai	
Bendra informacija	
Savivaldybės skolinių įsipareigojimų likutis 2023-06-30;	10 731,7 tūkst. Eur
Savivaldybės įsipareigojimų pagal ilgalaikio kredito sutartis likutis 2023-07-31	10 475,6 tūkst. Eur
Audito apimties apribojimai	Nebuvo
Vertintos sritys ir jose atliktos audito procedūros	
Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose nustatyta reikšmingo iškraipymo rizika	Nenustatyta
Sritys, kuriose vertintas kontrolės procedūrų efektyvumas	Netestuota
Sritys, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros	Savivaldybės skolos ir skolinimosi sritys
Teisės aktai, kuriems vertinta atitiktis	Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas; Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas; Lietuvos Respublikos 2023 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas; Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas.

2023 m. rugpjūčio 14 d. audito ataskaitos Nr. A-5
 „Galimybės Utenos rajono savivaldybei persiskolinti
 iki 6 550,5 tūkst. Eur paimtų ilgalaikių paskolų mokėjimui vertinimas“
 3 priedas

SAVIVALDYBĖS SKOLOS PAGAL PASKOLŲ SUTARTIS STRUKTŪRA

1 lentelė. Savivaldybės skolos pagal paskolų sutartis struktūra 2023 m., tūkst. Eur

Eil. Nr.	Sutarties sudarymo data	Sutarties numeris	Paskolos gražinimo/sutarties terminas	Skolos likutis 2023-01-01, tūkst. Eur	Prisiimta įsipareigojimų	Gražinta įsipareigojimų	Skolos likutis 2023-06-01 ir 2023-07-31, tūkst. Eur
1	2015-06-18	188710442-K2/S9-74	2025-06-30	459,5		91,9	367,6
2	2016-03-31	KS-2016-403-11/S3-22	2026-12-31	4 103,7		410,0	3693,7
3	2018-11-29	0791812020156-03/S9-89	2028-12-31	336,0		28,0	308,0
4	2019-05-08	KS-2019-557-11/S3-39	2029-12-31	420,0		30,0	390,0
5	2019-09-25	0761912020092-03/S3-103	2029-12-31	850,0		50,0	800,0
6	2020-06-02	188710442-K3/S3-48	2030-03-31	775,0		50,0	725,0
7	2020-06-02	2020003593/S3-49	2030-03-31	679,8		46,0	633,8
8	2020-09-04	2020008411/S3-88	2030-06-30	205,4		14,0	191,4
9	2021-06-09	2021007690/S3-48	2031-03-31	1 215,6		52,0	1163,6
10	2021-06-09	2021007691/S3-47	2031-03-31	701,4		74,0	627,4
11	2022-05-19	2022007640/S9-31	2032-05-18	855,2		0	855,2
12	2022-05-19	2022007639/S9-32	2032-05-18	719,9		0	719,9
13	2023-06-15	K-23-536421/S9-118	2033-06-14		0	0	0
Iš viso				11 321,5	0	845,9	10475,6

Šaltinis – Utenos rajono savivaldybės administracijos apskaitos registrai bei pateikta informacija